

Asia: VN/21695/2022

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pirkanmaan ELY-keskus kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annetun lain muuttamisesta.

1. Kuntakokeilukuntien oikeus tehdä päätös asiakkaan kelpoisuudesta työskennellä Työkanava Oy:ssä.

Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että Työkanava Oy:n osalta esitetty säännösmuutos selkiyttää kokeilualueen kuntien toimivaltaa ja on siten kannatettava ja perusteltu.

2. Tilapäistä suojelua saavien, kuntakokeilun piiriin kuuluvissa kunnissa asuvien henkilöiden siirtäminen kuntakokeilujen asiakkaisiksi.

Pirkanmaan ELY-keskus kannattaa tilapäistä suojelua saavien siirtämistä kuntakokeilujen asiakkaisiksi, mutta haluaa nostaa esiin muutamia asiaan vaikuttavia näkökohtia.

Lain suunnitellun voimaantuloajankohdan mukaisesti asiakkaiden siirrot voisivat alkaa 1.2.2023. Tilapäistä suojelua saaville syntyy oikeus kotikuntaan vuoden maassa asumisen jälkeen, aikaisintaan 4.3.2023 alkaen. Kotikuntaoikeuden ja kuntakokeiluihin siirtymisen poikkeavat ajankohdat saattavat aiheuttaa sekaannusta sekä asiakkaiden että viranomaisten keskuudessa. Muutokset edellyttävätkin vahvaa ja selkeää, monikielistä tiedotusta asiakaskunnan suuntaan. Tilanteen sekavuutta lisää se, että muut oleskeluluvalla Suomeen tulevat / oleskeluluvan Suomessa saaneet henkilöt joutuvat odottamaan Digi- ja väestötietoviraston kotikuntakirjausta tällä hetkellä yli 4 kuukautta, minä aikana he eivät pääse kuntakokeilujen asiakkuuden piiriin. Myös tämän ryhmän ohjaamista kuntakokeilujen piiriin olisi ollut perusteltua tarkastella samassa yhteydessä kuin tilapäistä suojelua saavien erillisryhmää. Erilaiset oikeudet eri palveluihin eivät lisää maahan muuttaneiden yhdenvertaisuutta.

Esitetyn säädöksen on katsottu lisäävän työllisyyspalveluiden resurssitarvetta valtakunnallisesti 40 htv:n verran. Ko. resurssit jakautuisivat TE-toimistoihin ja kuntakokeiluihin alueellisesti sen mukaan, minkä verran tilapäistä suojelua saavia henkilöitä on ilmoittautunut työnhakija-asiakkaisiksi eri alueilla. Esityksen perusteluista löytyvästä alueellisesta jakaumasta ei selviä, milloin asiakasmäärien

vertailu on tehty. Onkin tärkeä huomioida, että tilanne on jatkuvassa muutoksessa, mikä edellyttää myös resurssien jakautumisen tarkistamista ennen lain voimaantuloa sekä säännöllisesti sen jälkeen. Ukrainalaisten alueelliseen jakautumiseen vaikuttaa erityisesti alueen mahdollisuudet markkinoida TE-palveluita tp suojelua saaville samoin kuin se, minne Maahanmuuttovirasto asuttaa tp suojelun piiriin tulevia uusia henkilöitä. Lisäksi on lähtökohtaisesti ennakoitavissa, että 40 htv:ta ei tule olemaan riittävä resursointi suhteellisen työnhakijoiden määrän (= työnhakijoiden osuus kaikista tp suojelua saavista) jatkuvasti kasvaessa.

Tähän mennessä kohderyhmän palveluun ei ole osoitettu työllisyyspalveluille uusia resursseja, mikä on vaikeuttanut tilannetta ja ruuhkauttanut asiakasohjausta erityisesti niillä alueilla (kuten Pirkanmaa), missä on käynnissä laaja kuntakokeilu ja lähes kaikki kotoutumistyön resurssit on jo aiemmin siirretty kuntiin. Mikäli ehdotettu säädös hyväksytään, onkin tärkeää muistaa, että edessä ei ole nykyisten työllisyydenhoidon resurssien uudelleenjakoa, vaan kokonaan uusi, tp suojelua saavien työllisyyspalveluihin ohjattava resurssi. Samalla on todettava, että pelkät henkilöresurssit eivät yksistään edistä asiakkaiden kotoutumista ja työllistämistä, vaan myös erilaisiin kotoutumista ja työllistymistä tukeviin palveluihin, samoin kuin niiden hankkimiseen ja hallinointiin, tarvitaan merkittäviä resurssilisäyksiä.

Huttunen Marja
Pirkanmaan ELY - Työllisyys- ja osaaminen yksikkö